

Nr 48.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande anslag för budgetåret 1950/51 till statens avtalsnämnd jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

1:o) **Statens avtalsnämnd: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen, nr 1 under tolfte huvudtiteln (punkt 5, s. 7—9, av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1950) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens avtalsnämnd uppföra en tjänst såsom städningskonsulent i Ce 27, dels godkänna av föredragande statsrådet förordad avlöningsstat för avtalsnämnden att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till Statens avtalsnämnd: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 126 700 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat upptaget under sjunde huvudtiteln med ett belopp av 115 000 kronor. Anslagsökningen beror väsentligen på inrättandet av den ovannämnda tjänsten såsom städningskonsulent.

Statens lönekostnader för städningsarbete uppgå numera till avsevärda belopp. Städningsspersonalen i statens tjänst omfattade den 1 januari 1948 enligt riksräkenskapsverkets beräkningar 7 259 personer, och lönekostnaderna för dessa torde vid nuvarande löneläge kunna uppskattas till 16 å 17 miljoner kronor för år räknat.

Sedan ett tiotal år tillbaka regleras städningspersonalens löne- och anställningsvillkor i anslutning till förslag till kollektivavtal (ramavtal), varom överenskommelse träffats mellan representanter för staten samt statstjänarkartellen. Genom cirkulär den 5 mars 1948 (SFS 1948: 80) har Kungl. Maj:t anbefallt statliga myndigheter och institutioner att, då kollektivavtal träffas om städningsarbete, i huvudsak tillämpa förenämnda avtalsförslag. Förslaget förutsätter, att den avtalsslutande myndighetens lokaler skola indelas i städningsområden, vart och ett avsett för en arbetstagare, samt att en beräkning därefter skall ske av den för regelmässig städning inom varje städningsområde erforderliga tiden. Enligt nyssnämnda cirkulär böra myndigheterna söka samråd med byggnadsstyrelsen i frågor rörande indelning i städningsområden ävensom för städningsarbetet erforderliga tider, medan det ankommer på avtalsnämnden att tillhandagå myndigheterna med upplysningar i samband med kollektivavtals upprättande och tillämpning.

Avtalsnämnden har föreslagit, att en särskild befattning såsom städnings-

konsulent inrättas. Å innehavaren härav skulle enligt avtalsnämndens mening ankomma att tillhandagå såväl myndigheterna inom civilförvaltningen som de affärsdrivande verken med råd och upplysningar i städningsfrågor, bl. a. beträffande arbetslokalernas indelning i städningsområden samt för städningsarbetet erforderliga tider, samt att i mån av behov deltaga i förhandlingar om upprättande av de lokala avtalen och lämna biträde vid dessa avtals tolkning. Därjämte borde befattningshavaren biträda vid de centrala förhandlingarna rörande nya förslag till kollektivavtal (ramavtal). Befattningshavaren borde därjämte äga rätt att inspektera arbetslokalerna i fråga om städningsarbetets anordnande och bedrivande. Såsom ett led i rationaliseringsarbetet förutsattes, att städningsarbetet inom vissa lokaltyper successivt göres till föremål för arbetsstudier samt att biträde härmed lämnas från lämpligt statsorgan, t. ex. statens organisationsnämnd.

Som av det sagda framgår, skulle ifrågavarande tjänsteman erhålla en förhållandevis självständig ställning. Han måste därjämte kunna uppträda med erforderlig auktoritet vid sina besök hos myndigheter och förhandlingar med representanter för personalorganisationer. Arbetsområdet bleve omfattande och komme att ompänna vitt skilda förhållanden. Med hänsyn härtill har avtalsnämnden ansett, att den föreslagna befattningen icke bör inplaceras i lägre lönegrad än Ce 27.

Byggnadsstyrelsen har ansett behovet av den föreslagna tjänsten såsom städningskonsulent uppenbart. Enligt styrelsens mening borde tjänsten emellertid förläggas till styrelsen. Även statskontoret har funnit vägande skäl tala för inrättandet av ifrågavarande tjänst. Den föreslagna löneställningen har icke givit ämbetsverket anledning till erinran. Statskontoret har för sin del förordat, att tjänsten förlades till statens organisationsnämnd.

Föredragande statsrådet har för egen del anfört följande.

»Vad beträffar den föreslagna tjänsten såsom städningskonsulent, har jag med hänsyn till vad myndigheterna anfört blivit övertygad om behovet av att en sådan tjänst nu inrättas. Den föreslagna lönegradsplaceringen synes mig lämpligt avvägd. För egen del anser jag övervägande skäl tala för att tjänsten tills vidare förläggas till avtalsnämnden. Jag förutsätter, att statens organisationsnämnd vid behov ställer erforderlig expertis beträffande arbetsstudier till städningskonsulentens förfogande.»

Avlöningskostnaderna för den föreslagna befattningen uppgå till 13 428 kronor för år. Vid bifall till förslaget och med beaktande av att, såsom en följd av ändrade grunder för ersättning till avtalsnämndens ledamöter, dels posten månadsarvoden till nämndens ledamöter beräknats kunna minskas med 1 800 kronor, dels posten dagarvoden till nämndens ledamöter uppräknats med 150 kronor, har förevarande anslag föreslagits skola ökas med i runt tal 11 700 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Emil Petersson* och *Weiland* (I: 227) och den andra inom andra kammaren av

herr *Gunnarsson* m. fl. (II: 360), i vilka motioner yrkats, att riksdagen måtte dels avslå Kungl. Maj:ts förslag att inrätta en icke-ordinarie tjänst som städningskonsulent i statens avtalsnämnd, dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av frågan angående städning i myndigheternas lokaler.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande yrkanden får utskottet hänvisa till motionen II: 360.

Utskottet. I fråga om den föreslagna tjänsten såsom städningskonsulent har i motionerna I: 227 och II: 360 yrkats avslag på Kungl. Maj:ts förslag samt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av frågan angående städning av myndigheternas lokaler. Motionärerna ha därvid anfört bl. a., att 1947 års statsrevisorer förordat en översyn av städningsarbetets omfång inom olika verk, varvid revisorerna ansett att översynen skulle kunna ske under byggnadsstyrelsens ledning och verkställas av vederbörande myndigheter själva.

Utskottet vill i anledning härav fästa uppmärksamheten vid att statsutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1948: 153 (s. 74) förklarat sig icke berett att på grundval av då föreliggande utredning förordna någon av de av revisorerna antydda utvägarna för ett nedbringande av städningskostnaderna. Utskottet fann det emellertid angeläget, att de olika förvaltningsmyndigheterna genom cirkulärskrivelse erinrades om nödvändigheten av att städningsarbetet gjordes till föremål för fortlöpande översyn. I samband därmed borde uppdragas åt byggnadsstyrelsen eller annan lämplig myndighet att övervaka, att de möjligheter för ett förbilligande av städningen, som stode till buds, verkligen effektivt utnyttjades.

Av den i förevarande proposition lämnade redogörelsen framgår, att statens avtalsnämnd, byggnadsstyrelsen och statskontoret äro ense om behovet av en central tjänst för rådgivning åt myndigheterna i städningsfrågor, deltagande i avtalsförhandlingar rörande städning, fullgörande av inspektion m. m. Delade meningar råda däremot om den föreslagna tjänstens förläggning.

Utskottet delar föredragande statsrådets mening, att behov föreligger av fackkunnig expertis vid handläggning av städningsfrågor från statens sida. För tillgodoseende av detta behov är det ävenledes lämpligt att en särskild befattningshavare avdelas. Om utskottet således nu kan ansluta sig till förslaget om anställande av en tjänsteman för detta ändamål, är utskottet däremot icke för närvarande berett att tillstyrka inrättandet av en extra ordinarie tjänst såsom städningskonsulent. De delade meningar, som kommit till uttryck i fråga om den föreslagna tjänstens förläggning, göra det enligt utskottets mening motiverat att denna fråga icke nu löses definitivt genom inrättandet i statens avtalsnämnd av en lönegradsplacerad tjänst. Utskottet vill i stället förordna, att i statens avtalsnämnds avlöningsstat tills vidare beräknas medel för anställande av en i städningsfrågor sakkunnig tjänsteman med arvode, vilket bör bestämmas av Kungl. Maj:t. Denna anordning bör

betraktas som en försöksanordning varvid det får bli beroende på närmare erfarenheter, huruvida framdeles en lönegradsplacerad tjänst bör för ändamålet inrättas och var en sådan tjänst i så fall bör vara placerad. Utskottet vill vidare framhålla angelägenheten av att den ifrågavarande verksamheten bedrivs med beaktande av de erfarenheter på området, som förfinnas inom byggnadsstyrelsen och statens organisationsnämnd.

Den av utskottet sålunda förordade åtgärden synes icke behöva föranleda annan ändring i den av Kungl. Maj:t föreslagna avlöningsstaten för statens avtalsnämnd än att anslagsposten till rörligt tillägg minskas med 1 500 kronor, varigenom avlöningsanslaget skulle upptagas med 125 200 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt under förevarande punkt har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 227 och II: 360

a) godkänna följande avlöningsstat för statens avtalsnämnd att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	23 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	17 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	80 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	8 600
<hr style="width: 100%;"/>	
Summa kronor	130 200

Särskilda uppördsmedel:

Ersättning för biträde åt statsägda bolag	5 000
<hr style="width: 100%;"/>	
Nettoutgift kronor	125 200

b) till *Statens avtalsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 under tolfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 125 200 kronor.

2:o) **Statens avtalsnämnd: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 9 och 10) föreslagit riksdagen att till Statens avtalsnämnd: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 27 100 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat upptaget under sjunde huvudtiteln med ett belopp av 15 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att posten reseersättningar ökas med 10 000 kronor från 4 000 kronor till 14 000 kronor, vilken ökning föranledes av att innehavaren av den i det föregående omförmälda tjänsten som städ-

ningskonsulent beräknas komma att i mycket stor utsträckning få sitt arbete förlagt utom Stockholm, att posten lyse ökas från 300 till 400 kronor, samt att posten övriga expenser ökas från 10 400 kronor till 12 400 kronor till följd av iordningställandet av ett tjänsterum för innehavaren av den föreslagna konsulenttjänsten för en beräknad kostnad av tillhoppa 2 100 kronor; övriga utgifter från sistnämnda anslagspost beräknas minska med 100 kronor. Anslagsposten sjukvård m. m. har beräknats med oförändrat belopp, 300 kronor.

Utskottet. Under åberopande av vad under föregående punkt anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens avtalsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 under tolfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 27 100 kronor.

Stockholm den 14 mars 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 45.

Reservation

vid punkten 1:o) (Statens avtalsnämnd: Avlöningar) av herrar *Sundelin, Mårtensson* i Uddevalla och *Ståhl*.